

Международно Висше Бизнес Училище
International Business School

ДИСТАНЦИОННО ОБУЧЕНИЕ

Бакалавърска програма

КУРСОВА РАБОТА

НА ТЕМА:

КОМИСИОНЕН И СПЕДИЦИОНЕН ДОГОВОР

Разработил:

Проверил:

София, 2017 г.

УВОД

Настоящата курсова работа е насочена към изясняване на правната същност на спедиционното правоотношение. Кои могат да бъдат страни, какви са техните съществени права и задължения и как да бъде разграничена фигурата на спедитора от други познати правни фигури. Може ли да се приеме, че спедиторът е търговски представител на товародателя при сключването на договор за превоз, в кои случаи и защо?

Интересът от това изследване е продиктуван от противоречивото разбиране за правната същност на спедиционния договор при съчетаването му с упълномощителна клауза, учредяваща представителна власт за действие от чуждо име и за чужда сметка.

Целта е да се направи анализ на нормативната уредба, регулираща спедиционното правоотношение и търсене на съпоставка между правната фигура на спедитора с други правни фигури чрез използване на сравнително-правен подход. Като база за сравнение ще бъде използван немският и австрийският търговски кодекс. Използваният метод е възможен, тъй като българското търговско право е значително повлияно от немското търговско право и почти напълно заимствано от него, а австрийското – по силата на директното въвеждане на германския търговски кодекс още през 1863г.

1.Използвани нормативни критерии за квалифицирането на спедиционната сделка като търговска в различните правни уредби:

Германският търговски кодекс използва обективен и субективен подход при квалифицирането на сделката като търговска чрез открояване на съществени белези, които правят възможно разграничаването ѝ от общото понятие за правна сделка. От една страна, за търговска се смята тази сделка, която е осъществена от търговец, дори и само едната страна да има търговско качество. От друга страна, дори и без търговско качество, ако сделката попада в приложното поле на разпоредбата на чл. 1, ал. 2, то конкретно разглежданата спедиционна сделка би била търговска по силата на правилото за абсолютната търговска сделка.

Този подход е възприет и от българския законодател. Независимо от качеството на страната, щом сделката има бележите на абсолютна търговска сделка, тя ще бъде квалифицирана като търговска и към нея ще бъдат приложими нормите на търговското законодателство. И обратно, щом една от страните е търговец, независимо, че сделката не попада в списъка на абсолютните търговски сделки, то тя отново ще

бъде квалифицирана като търговска такава по силата на субективния критерий и към нея ще бъдат приложими специалните норми на търговското законодателство.

За разлика от немското и българското търговско право, австрийският търговски кодекс¹ е изоставил обективния подход, като класически търговски сделки като комисионната, спедиционната, превозната, както и договора за публичен склад вече попадат в приложното поле на гражданското законодателство, щом и двете страни не са търговци. от тази гледна точка се наблюдават съществени различия в сравняваните правни уредби, но в същото време се откриват и прилики, които дават основание да се приеме, че използваният метод е възможен.

2. Анализ на нормативните източници във вътрешното българско право:

Правната уредба на спедиционния договор се намира в глава XXV на търговския закон, озаглавена “спедиционен договор”, характеризирайки се с изключителна пестеливост, като прави впечатление абстрактната формулировка на регулиращите норми. При формулирането на този правен институт законодателят е предпочел да използва правно-техническият способ на препращане, отколкото да уреди в пълнота едно толкова сложно правоотношение. абстрактността на правната формулировка на договора, визирана в разпоредбата на чл. 361, ал. 1 от ТЗ, води до практически трудности при разграничаването на договора и подвеждането му именно под тази норма, макар на пръв поглед нормата да изглежда ясна и не нуждаеща се от тълкуване. Посочено е, че спедиторът действа от свое име, но за чужда сметка, като за неуредените случаи ще се прилагат съответно разпоредбите на комисионния договор и на договора за поръчка според разпоредбата на чл. 361, ал. 2 във връзка с чл. 348, ал. 2 от ТЗ. Съществува ли обаче забрана спедиторът да бъде упълномощен от товародателя да сключи договор за превоз от негово име и за негова сметка и променя ли упълномощителната клауза спедиционното правоотношение? Отговорът на първия въпрос е отрицателен. Законодателят се е основал на договорната автономия в уреждане на отношенията между спедитор и товародател, като е дал право на избор на страните изпълнителната сделка да бъде сключена от свое или от чуждо име. тази правна възможност произтича косвено от нормата, визирана в разпоредбата на чл. 292, ал. 1 от ЗЗД7, уреждаща последиците на упълномощителната клауза към договора за поръчка, според която ако довереникът действа от името на доверителя като негов

¹ Jabornegg, P., Artmann E. Kommentar zum uGB. 2. Auflage. Wien. 2010. ISBN 978-3-211-88862-9. s. 10.